

Prof. PhD Janoš Šalai

∴ Nacionalni univerzitet javne službe, Budimpešta
∴ sallai.janos@uni-nke.hu

PhD Katalin Fekete

∴ Nacionalni univerzitet javne službe, Budimpešta
∴ katalinfekete28@gmail.com

GLOBALNI, KONTINENTALNI, REGIONALNI I LOKALNI IZAZOVI I ODGOVORI POLICIJSKOG UPRAVLJANJA DANAŠNJICE

*The Global, Continental, Regional and Local Challenges of Policing
and its Solutions in our Days*

*A rendészet globális, kontinentális, regionális és lokális kihívásai és
válaszai napjainkban*

„Upravlјati nezaobilaznim i zaobići ono što se ne može upravljati“
(Prof. John Schellnhuber)

U XXI. veku je postalo nedvosmisleno da nam svakidašnjicu određuje globalizacija; prisutna je u svim sferama života pa tako i na polju policijskog upravljanja. Da bi znali regulisati globalizacijske tokove na policijskom polju neophodno je da upoznamo karakteristike, efekte i rizike globalizacije. Pošto visina i karakter opasnosti koji se javljaju kao rezultat globalizacije mogu da budu različiti, zato se moraju analizirati kako na globalnom tako i na regionalnom odnosno lokalnom nivou, a ujedno moraju se pronaći i odgovori na izazove koji se javljaju na pojedinim nivoima. Autori su mišljenja da najveći izazovi globalizacije koji se tiču policije mogu da budu sledeći: globalno zagrevanje, nedostatak vode hrane, rasprostranjenost droge u svetu, borba za izvore energije, terorizam, sve veće socijalne razlike na relaciji Sever – Jug prenapučenost Zemlje kao i migracija.

Ključne reči: migracija, globalizacija, zagrevanje, policijska uprava, organizovani kriminal, terorizam, droga, bezbednost podataka

UVOD

Trenutno smo svedoci i saučesnici jedne krize vlasti u svetu kao deo centra spomenute svetske krize vlasti dinamičnim se pomera od Zapada prema Istoku to jest Sjedinjene Američke Države permanentno gube svoju moć, dok politički, ekonomski i vojni uticaj jugoistočne Azije osetno raste a kao rezultat tog procesa Japan, Kina i Indija postaju globalne sile.

Tokom vekova sile moći u svetu permanentno su se pregrupisale i posle velikih otkrića otpočelo je snažno internacionalizovanje s tim da su evropske države rasprostranile svoje osvajачe širom sveta. Taj proces je dobio na snazi putem početne faze industrijske revolucije što je uveliko ubrzalo izgradnju železnice i širenje motorizacije, kao i pokrenuo proces razvoja telekomunikacije što je dovelo do revolucije prenošenja podataka u današnje doba. Pored gore navedenih na razvoj društva i izgradnje moderne policije odlučujuća je bila francuska revolucija. Tumačenja se razilaze po pitanju početka globalizacije: jedni od 1492. godine od otkrića Amerike, neki drugi prvu industrijsku revoluciju, a ima i onih koji od 1980-ih godina datiraju početak globalizacije. Po mišljenju autora početak globalizacije vuče korene od XVI. i XVII. veka od vremena stvaranja društava kapitalističke robne proizvodnje i njegovog brzog širenja, koje je praćeno permanentnom teritorijalnom ekspanzijom. Nakon toga razvoj država koje su počele izgradnjom kapitalističkog društvenog sistema neuravnoteženo su se razvijale, a kao rezultat toga stvaraju se zemlje različite razvijenosti. Prevazilaženjem feudalnog sistema, raširenost železnice, moreplovstva, motorizacije dovelo je do savremene migracije naroda unutar jedne zemlje, a postepeno i između kontinenata. Otpočela je migracija koja je različitim razdobljima i različitim intenzitetom bila prisutna u svetu i u današnje doba dostiže svoj vrhunac stvarajući čoveka današnjice tzv. „globalnomada“, koji iz ekonomskih, društvenih, verskih ili zbog prirodnih katastrofa napušta svoje rodno mesto, zemlju a često i kontinent.

1. UOPŠTE O GLOBALIZACIJI

Da bi odredili koji su policijski izazovi globalizacije potrebno je da predočimo uopšte što je to globalizacija i zbog čega je potrebno da se bavimo izazovima globalizacije, posle razjašnjenja tog pojma želimo da dajemo neko objašnjenje. Sam pojam globalizacije u svakodnevnom i naučnom smislu pokušali su objasniti ekonomisti, moderne poslovne nauke, naučnici i istraživači društva i geografije (CSÉFALVAY 2004). Između mnogobrojnih pojmova mi bismo istakli mišljenje Roberta Reicha svojevremeno ministra rada američkog predsednika Billa Clintona po kome „U ovom veku

neće da bude nacionalnih proizvoda ili tehnologija niti nacionalnih preduzeća, ni nacionalnih industrijskih grana. Neće da bude nacionalnih ekonomija u onom smislu kako ih danas vidimo. Gotovo svi proizvodni faktori – kapital, tehnologija, fabrike i postrojenja – lako će da prelaze granice, a pojam „američka privreda“ ostaje bez sadržaja jednako tako i američko preduzeće, američki kapital, američki proizvodi i američka tehnologija. Ista situacija će da se odvija i u drugim zemljama sa različitim intenzitetom“ (REICH 1991). Putem citiranog stava uočljivo je sve veća rasprostranjenost tržišne privrede širom naše planete, a nasuprot tome sve manji uticaj nacionalnih privreda, s tim što multi- i transnacionalna preduzeća postepeno preuzimaju vlast u svetskoj privredi a sa tim državne granice gube ulogu razdvajanja i filtracije. U zadnje četiri decenije ovi procesi su pojačani, koje je u svojstvu katalizatora u zadnje tri decenije potpomagala industrijska (prenošenje podataka) revolucija. U današnje vreme internet je postao ono, što je svojevremeno bio kosmos: bezgranična imperija trgovine, komunikacije, istraživanja, upotreba snage (BRZEZINSKI 2013). Upravo zato je globalizacija kao proces internacionalizacije sveta na svim prostorima planete ubrzana i produbljena. Istu robu, slične usluge kao i marketing nalazimo i u najzabačenijim delovima zemlje, a preko interneta vrlo lako svako može stupiti u kontakt sa svakim. Na planeti bezgranični prostor zauzima slobodno tržište, slobodna tržišna ekonomija, globalna preduzeća, globalna multipreduzeća nadalje globalni proizvodi i globalni marketing. Iz dana u dan suočavamo se plasiranjem zapadnih (u prvom redu američkih) uzoraka vrednosti i načina života (nasilno?). Na tržišnim televizijskim kanalima možemo da gledamo samo američke filmove, a američki i anglosaksonski običaji sačinjavaju nam deo života, kao na primer Valentinovo ili Halloween ili predstavnici svetskih kompanija sa njihovim globalnim proizvodima kao što je Coca-Cola, Shell, Nike, Samsung...

Uočljivo je da proizvodi, običaji, privredni procesi koji predstavljaju globalizaciju deo su našeg svakodnevnog života, utiču na njega pa preko toga globalnim, kontinentalnim i lokalnim razmerama mogu da utiču na bezbednost, a na bezbednosnom području generališu nove izazove i rizike.

2. GLOBALIZACIJA IZ POLICIJSKOG ASPEKTA

Posmatrajući sa policijskog gledišta izazovi mogu biti sledeći:

- Globalno zagrevanje – nedostatak vode i hrane
- Rasprostranjenost droge u svetu
- Borba za izvore energije
- Terorizam

- Kao rezultat ekonomskog razvoja pojava socijalnih razlika na relaciji Sever – Jug
- Prenaseljenost Zemlje
- Migracija

Jedan od najvećih izazova u predstojećem periodu jeste globalno zagrevanje koje postavlja niz pitanja kao što je očuvanje okoline, ishrana, vodoprivreda, energija, zdravstvo, poljoprivreda, a sve to utiče i na bezbednost. U prvom redu želimo istaći nedostatak pitke vode i hrane koje je u neposrednom kontaktu sa problematikom globalizacije. Globalno zagrevanje je samo po sebi prirodni proces koji je posledica tektonskih promena u strukturi Zemlje kao i spoljnih uticaja koje dolaze iz svemira. Pored toga delovanje čoveka, posebno imperativ udovoljavanju potražnji globalnog tržišta, preko izazivanja visokog nivoa efekta staklenika, u velikoj meri uzrokuje i ubrzava globalno zagrevanje. Činjenica globalnog zagrevanja danas više nije upitna. „Na osnovu procena Instituta za Istraživanja na Zemlji u zadnjih pedeset godina prosečna temperatura na Zemlji se povećala za 0,7 °C, a prema meteorološkim predviđanjima ubuduće će se još većim intenzitetom povećavati. Do 2060. godine povećanje može da dostigne 2 °C, a posledica toga može da bude značajno smanjenje prostora pod šumom u Brazilu, Kini i Tibetu“ (SZABÓ 2012: 10). Čovečanstvo je došlo do spoznaje kada se o promeni klime ne govori kao o pojavi koja se očekuje u budućnosti kod nastupajućih generacija, nego predstavlja problem današnjice. Povećanje temperature, otapanje prirodnog ledenog pokrivača, porast nivoa mora, smanjenje šumskih površina, sužavanje bioloških raznovrsnosti, nemilosrdna borba za izvorima energije i još mnogo toga, sve je to stvarnost, koja određuje granice mogućnosti delovanja današnjoj generaciji. Gore pomenute pojave već i sada i te kako određuju našu današnjicu. Jedno od najvećih blagodeti predstavlja nam pitka voda, čiji nedostatak pogađa gotovo 1,1 milijardu ljudi, a više od jedne trećine zemalja u svetu pati od nedostatka vode. Po mnogima XX. vek je bio vek nafte, dok će XXI. biti vek vode. „Po procenama Američke međunarodne agencije za razvoj (United States Agency for International Development USAID) do 2025. godine više od 2,8 milijardi ljudi će živeti na prostorima sa ograničenim rezervama pitke vode, a potrebe će se svakih dvadeset godina udvostručiti“ (BRZEZINSKI 2013: 297). Sve će to da pokrene nepredvidive procese na Zemlji u prvom redu u Africi i Aziji. Neće samo da se poveća migracija nego će borba za vodu u pojedinim afričkim, bliskoistočnim i azijskim zemljama da izazove nemire, unutar pojedinih zemalja krizna žarišta izazivajući građanske ratove. Posmatrajući iz ugla bezbednosti, zabrinjavajuće je da je većina država pomenutog područja

ionako nestabilna sa bezbroj konflikata u njima. Povećane potrebe industrij-skih postrojenja u uslovima konkurencije koje stvara globalizacija može da dovede do nestabilnosti i razmirica između pojedinih zemalja suparnika, ali i može da stvara unutrašnju političku nestabilnost (vidi: Kina). Dok su ranije konflikti oko vode bili u prvom redu predmet teritorijalnih nesuglasica, danas kao i ubuduće moramo da računamo sa povećanjem istih upravo zbog vitalnog značaja vode kao najvažnijeg elementa za preživljavanje.

Globalno zagrevavanje, koje se povremeno u obliku povećanog intenziteta i količine oborina, poplava, iliti suša javlja već i u našoj zemlji, a na Severnom polu ili u visokoplaninskim predelima ove pojave su učestalije i dobijaju sve veće razmere, tako topljenje glečera u Alpima, ili smanjenje ledenog pokrivača na Severnom polu postaje činjenica. Posledice ovih pojava ne samo da se predskazuju, nego su iz dana u dan sve uočljivije. Postepeno topljenje glečera u Alpima (koji natapaju velike reke kao što je Dunav) u sledećih nekoliko desetina godina može da prouzrokuje nizak vodostaj velikih evropskih reka, pa čak i da dovede do njihovog isušivanja. Na obalama tih reka nalaze se danas važna industrijska postrojenja čije hlađenje iliti potrebe za visoki vodostaj u slučaju nedostatka vode dolazi u opasnost. Sam pogon istih ujedno znači i stalni izvor opasnosti (vidi: atomska elektrana u Pakšu). I na drugim kontinentima se mogu javiti slični problemi. Na primer u Africi reka Nil koja protiče kroz gotovo deset zemalja, a čiji će se protok vode u nastupajućem veku smanjiti za 20%, ili Južna Afrika, gde rezerve pitke vode mogu gotovo nestati za petnaest godina.

Nedostatak vode po dosadašnjim iskustvima izaziva međunarodne konflikte, koji će ubuduće da budu sve učestaliji, u prvom redu u Africi, Aziji odnosno na Bliskom Istoku. Više od dvesta reka ima u svetu, koje se graniče sa najmanje dve zemlje, među njima možemo naći takve zemlje kao što je Sirija, Egipat, Bahrein ili Kuvait, a koje najmanje 80% ovise o vodenim resursima (SZABÓ 2012). Jednako tako postepeno topljenje Severnog pola može izazvati borbu za sirovine, a bezbednosne posledice takvog procesa su nedokučive. Za SAD, Kanadu, Rusiju, Dansku i Norvešku Severni pol može da znači nova nalazišta plina, nafte i metala za koja nalazišta će se ove zemlje i te kako boriti. Osim toga kao posledice topljenja ledenog pokrivača javiće se povećanje nivoa morske površine koje dovodi u opasnost priobalne gradove, a pre ili posle može da uzrokuje i napuštanje tih gradova, što dotičnim državama stvara dodatne probleme. Možemo samo da naslutimo da odbrana ili eventualna evakuacija tih naselja kakav izazov može da znači, između ostalih i čuvarima reda. Ujedno treba da konstatujem da promena klime ima i svoje prednosti među kojima je i postepeno povećanje broskog saobraćaja na onim delovima mora koja su usled plitkoće do tada bila nepri-

stupačna i to u prvom redu na severu. Iako će u budućnosti da bude naizgled to sve povoljnije, ipak posmatrano iz ugla međunarodnih konflikata stvaraće nove izvore za razmirice, jer još i nisu otvoreni severni prolazi, a velike sile već polažu gotovo isključivo pravo na njihovo korištenje.

Na osnovu izveštaja Ujedinjenih Nacija od otkrivenih nalazišta slatke vode 20% koristi industrija a 70% poljoprivreda (www.fao.org, 2016) što nam ujedno i predočava opasnost nedostatka hrane. Globalno zagrevanje prouzrokuje sve češće ekstremne klimatske krajnosti, putem kojih beležimo sve duža sušna razdoblja, povećane količine oborina kao i ranije nezapamćene uragane, oluje. Kao posledica velikih suša ili poplava povećavaju se neobrađive površine zemljišta pa se sa tim sužava životni prostor čoveka. Prirodni životni uslovi biljaka se menjaju, pa ako se i uspeju prilagoditi datim okolnostima, moramo da računamo sa cikličnim prinosima, što će da dovede u opasnost redovno snabdevanje ljudske populacije hranom. A cene namirnica će vrtoglavo da rastu.

Globalizacija ima i svoj pozitivan učinak kao što je na primer razvoj turizma, medicine, pristupačnost robi široke potrošnje, rasprostranjenost interneta, itd. Ali uočljive su i pojave koje širom sveta kupe žrtve. Jedna od takvih je i droga kojom se sve više trguje i koja se sve više konzumira diljem sveta. S tim što se tokom globalizacije umanjila mogućnost zastupanja interesa nacionalnih država, njihov uticaj održavanja granične kontrole sveo se na minimum jer je usled slobodnog prolaza robe i turizma redukovana uloga graničnog razdvajanja i kontrole, pa se mogućnost trgovine drogom sve više proširila, stvarajući sve veći broj ne samo korisnika nego i preprodavaca koji se usled povećanog siromaštva prihvataju tog nezahvalnog i opasnog posla. Trgovinu drogom svetskih razmera umnogome pomaže vrtoglavi razvoj prenosivača podataka, mobilnih telefona, interneta i drugih elektronskih dostignuća, preko kojih preprodavci organizuju puteve i pravce krijumčarenja, a korisnik često dođe do droge bez toga da bi stupio u kontakt sa dilerom. Trenutno su dobro poznate maršrute krijumčarenja u svetu, ali pošto je droga veoma unosan posao može da se predvidi da borba protiv nje neće da prestane u XXI. veku, nasuprot nadalje će da bude pravi policijski i zdravstveni izazov svim zemljama sveta.

Već prilikom izlaganja o globalnom zagrevanju se ispostavilo da determinantan razlog borbe za Severni pol čini energija. Za zavisnost od energije na međunarodnom polju možemo da navedemo bezbroj primera (vidi: Mađarska, Ukrajina, Evropska unija, Kina, itd.) jer sve zemlje manje ili više zavise od nje. Nije slučajno da najveći deo svetske trgovine sačinjava trgovina nosačima energije (VAJDA 2005). Pošto jedno od glavnih smernica međunarodne politike čini energetska politika, ona sama po sebi

predodređuje geopolitiku date zemlje. Kao posledica globalizacije snabdevanja energijom beleži se osetljivo reagovanje tržišta svetske privrede i na najmanje promene na tom polju. Naftna kriza iz 1973. godine širom sveta je izazvala ekonomsku i finansijsku krizu, kao primer možemo navesti političke i ekonomske odnose Ukrajine i Rusije; usled ukrajinsko-ruske krize delimično dovedeno je u opasnost i snabdevanje energijom Evropske unije. Ekonomska konjunktura koju trenutno diktira Kina zahteva velike količine energije. Ova zemlja 90% svojih potreba plina i nafte obezbeđuje iz uvoza. Postaje nam jasno da se unutar geopolitičkog nadmetanja najveća borba za prevlast vodi oko izvora energije. Ovo pitanje je jedno od odlučujućih faktora međunarodne politike koje se preko politike oko očuvanja okoline promišljeno provlači kroz strategije vojno-bezbednosnog karaktera. Iz svega toga proizilazi da se centralni prostor koji ima odlučujuću ulogu u procesu globalizacije, odnosno Kina i Indija koje tamo teže, a čiji ekonomski potencijal i uticaj umnogome zavisi od postojanja ili nepostojanja izvora energije. Iako se Kina izjasnila da nema ekspanzionističke namere, mnoge pojave ipak protureče tome. Milioni Kineza žive u zemljama koje se graniče Kinom, na primer na prostoru Sibira u Rusiji, u Jugoistočnoj Aziji, itd. Pažnje vredna je po tom pitanju analiza Lasla Nađa po kome: „Cilj osvajanja teritorija u pravcu severa i zapada, to jest prema Rusiji i Kazahstanu po procenama Pekinga svakako je povoljniji nego u pravcu juga prema Indokini ili Indiji. Na jugu se naime bore istim problemima kao i u Kini: mnogo je ljudi, malo je obradive zemlje, mala je površina, dok na severu nalazimo gotovo nenaseljenu ogromnu površinu sa gotovo neiscrpnim mineralnim blagom koje je Kini i te kako potrebno. A tamo je i jezero Bajkal sa velikim rezervama pitke vode koja Kini uskoro može da bude od veće potrebe nego nafta“ (NAGY 2010). Po našem mišljenju Kina može pokrenuti nepredvidive procese u svetu, ako svoju glad za energijom poveže sa ekspanzionističkim tendencijama. S tim u vezi valja napomenuti činjenicu da se na školskim i drugim javnim geografskim kartama beleže i kineska imena (istina u zagradi) raznih sibirskih geografskih naziva. Tako na primer Vladivostok na kineskom se navodi kao Hais-En-Ven, a Blagoveščensk kao Hai-Lan-Pao (NAGY 2010).

U uslovima sve većeg ekonomskog nadmetanja nemojmo da zanemarimo ni istorijska iskustva. Istodobno trebamo kao suprotno da spomenemo Evropsku uniju, kojoj je tako preko potrebna energija koju kupuje, no ne dolazi u obzir da se u interesu toga pozabavi ekspanzionističkim zamislima.

Istini za volju nije globalizacija izazvala, ali je nesumnjivo da je raspad dvopolnog sistema u svetu, jednako kao i globalizacija igrala ulogu katalizatora pojavi i širenju terorizma svetskih razmera. Prenošenje zapadnih ideoloških vrednosti, često nasilno nametanje svoje kulture na tuđu, a preko

toga i ekspanzionističko delovanje, nije iznenađujuće da je izazvala pokrete otpora i suprotstavljanja. Otpor se javlja u raznim oblicima, čije radikalno izopačenje često ocenjujemo kao terorizam. Naprasnost i gnev koji se javlja u vidu terorizma potpiruje i neujednačeni ekonomski razvoj globalizovanog društva, koji dovodi do postepenog osiromašenja pojedinih područja, dok istovremeno rezultuje političku i ekonomsku nadmoć drugih područja. Ta polarizacija je uz gotovo revolucionarna dostignuća na polu prenošenja podataka (mobilna telefonija, internet, mogućnost prepućivanja novca) kao i povećanja sloboda putovanja, doprinela lakšem organizovanju i izvođenju terorističkih delatnosti. Pošto je o terorizmu i o borbi protiv njega pisano veliki broj knjiga, autori ne žele podrobnije da raspravljaju na tu temu.

Ako je osnovna ideologija kapitalizma stvaranje profita, onda je to za globalizaciju maksimalizovanje profita. Globalizovano tržište omogućuje da pojedina poduzeća svoje poslovanje prošire i izvan granica, kako bi to za njih obezbedilo što veću ekonomsku korist na osnovu teorije o slobodnom tržištu komparativnim prednostima Dejvida Rikarda. Iako je po mišljenju engleskog ekonomiste slobodno tržište korisno za zemlje koje učestvuju u njemu, danas nam je već jasno da je socijalna zaštita sve nestabilnija, pa je uočljiv sve veći kontrast između centra i periferije, između razvijenih i područja u razvoju.

Nije iznenađujuće da akteri ekonomskog sektora nastoje, da putem što manjeg ulaganja dođu do što većeg profita. Pošto najveći deo troškova u proizvodnji sačinjavaju oni lične prirode, kao što je na primer lični dohodak odnosno dohoci koji se nameću na njega, stoga razna podružna preduzeća svoju proizvodnju ispostavljaju u područja gde mogu uz minimalizaciju plaća da angažuju radnu snagu za istu proizvodnju kao u matičnoj zemlji. Posmatrano iz tog aspekta azijske, afričke i latinoameričke zemlje čine idealno odredište za ulaganje multinacionalnim kompanijama. Minimalna zarada je mnogo niža kao što često ne plaćaju ni zdravstveno ni penzijsko osiguranje za zaposlene. Za preduzeća nadalje kamen spoticanja čine i razne regulative pravne, bezbednosne, političke ili ekološke prirode. Za sve to služi reprezentativnim primerom sama Evropska unija, naime strogi bezbednosni i ekološki propisi za preduzeća predstavljaju velike komplikacije, gotovo nepremostivo breme materijalne prirode, zato svoje industrijske pogone po tom pitanju premeštaju u zemlje sa blažim propisima. Mada Evropskoj uniji iz ekonomskog i aspekta konkurentnosti ne odgovara premeštanje industrijskih postrojenja, zaposleni u preduzećima koji ostaju u Uniji raspolažu sa daleko povoljnijim radnopravnim i bezbednosnim uslovima, ne govoreći o aspektima ekološke prirode. Taj proces produbljuje jaz između područja centra to jest Severa i Juga što prouzrokuje nepremostive

konflikte interesnih sfera. Od karakteristika centra najvažniji je element kapitalističke privrede akumulacija i koncentracija kapitala, zatim snažan oslonac na društvene tehnološke nauke, jaka teritorijalna ekspanzija, ekonomska vlast i blagostanje kao i sposobnost da drži pod zavisnošću ostale regije svetske ekonomije. Uočljivo je da je visina dohotka po osobi suprotna kategorizaciji tendencije ekonomske razvijenosti. Stoga je u područjima centra izrazito visok dohodak po osobi, dok je u periferijalnim zemljama vrlo nizak. Ove pomenute proturečnosti uveliko doprinose čak generališu antiglobalizacijske pokrete i proteste. Ti protesti često izazivaju nasilje, čije su posledice nepredvidive, a glavni cilj im je osnivanje pravednijeg svetskog poretka. Sprovođenje tog procesa može da se produži u nedogled a kao posledica može da izazove produbljivanje ponora na relaciji Sever – Jug, što će da dovede do znatnih društvenih, socijalnih napetosti u svetu.

Do tada pomenuti izazovi globalizacije kao što je prenaseljenost odnosno migracija ne mogu se odvojeno posmatrati. Prirodne i društvene katastrofe razne opasnosti, jačanje suprotnosti na relaciji Sever – Jug kao i činjenica da je broj stanovnika na našoj planeti premašio cifru od 7 milijardi sve to može da bude velik izazov globalizaciji, kao i jačanju migracije. Zato je gotovo evidentno, da su glavni pravci migracije od područja periferija upereni prema područjima centra. Zemlje centra sa svakako višim životnim standardom i sa svojim sve starijim stanovništvom deluju prosto privlačujuće za stanovništvo periferijalnog područja. Pošto je poznato da se o prenaseljenosti kao i o migraciji u svetu mnogo pisalo i piše, držeći u evidenciji ove dve i te kako važne teme, ne želimo o tome ovaj put posebno da izlažemo.

ZAKLJUČAK

Alternative, odgovori, eventualna rešenja na izazove globalizacije:

Najbolji odgovori na izazove globalizacije mogu da se daju samo onda ako oni budu sveobuhvatni i budu zasnovani na globalnoj saradnji. Naravno, najkorisnija rešenja bi bila ona, koja bi otklonila uzroke i motivacije izazova, ali za to postoji trenutno mala verovatnoća. Tvornice i razna prometna sredstva i nadalje u vazduh ispražnjuju štetne materije a multinacionalne kompanije pred očima vide samo svoje interese, pa po svemu sudeći neće da igraju ulogu Sančo Panze jednog pravednijeg društva.

No situacija ipak nije tako zastrašujuća. Naime strategijskim načinom razmišljanja, korisnim spoznajama mogu da se pronađu odgovori na izazove globalizacije. Od ovih u prvi plan bi postavio obnovu međunarodne saradnje na policijskom-bezbednosnom polju, na primer u slučaju Interpola (koji je osnovan u prvoj četvrtini prošlog veka) još delatnije bi trebalo da se koriste

prednosti kiber prostora koji nam služi kao prednost a ne kao rezultat revolucije prenošenja podataka. Trebalo bi da se poveća efikasnost policijske obuke na globalnom, kontinentalnom i regionalnom nivou. Ukoliko međunarodne organizacije registruju povećanu profitabilnost kod prestupnika, krijumčara ljudi, droge i oružja, onda bi u skladu sa tim trebali da obezbede bolje uslove za istraživanja i obuku policajaca kao i materijalna sredstva. Uz koncentraciju snaga i povećanje efikasnosti države i civilnih organizacija mogu da se eliminišu ili barem umanje opasnosti nastale putem globalizacije.

Na kraju završavamo publikaciju sa jednim prikladnim citatom: „Eksperti za bezbednost s jednog dana na drugi su trebali da konstatuju da su ranije u jednoj ili u eventualno nekoliko država trebali da otkriju kriminalne radnje, dok se u zadnjih nekoliko godina kriminal toliko promenio da se kriminalci ne izdvajaju od većine građana, nego žive i deluju među njima i sa njima. Upravo je zato rizik postao difuzniji nego ranije. No to uopšte ne znači da su trenutni rizici manji od prethodnih. Nasuprot! Upravo zato kontrola kriminala u poslednjim desetlećima kako na nacionalnom tako i na međunarodnom polju stvara nove izazove, zahteva još veću pažnju“ (FINSZTER 2014).

LITERATURA

Referencije na knjige

- BRZEZINSKI, Zbigniew 2013. Stratégiai vízió (Amerika és a globális hatalom válsága). Budapest, Antall József Tudásközpont, 297.
- CSEFALVAY Zoltán 2004. Globalizáció 1.0, 2.0 Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest
- REICH, Robert 1991. The Work of Nations. New York, Knopf Doubleday Publishing Group. 3.

Referencije na članke

- NAGY László 2010. NATO–Oroszország–Kína: stratégiai háromszög. *Felderítő Szemle*, 9. évf. 3–4. sz. 20.
- VAJDA György 2005. Energiaellátás és globalizáció. *Magyar Tudomány*, 50. évf. 5. sz. 588.

Referencije na internet stranice

- AQUASTAT 2016. FAO's Information System on Water and Agriculture; webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:3R1CLWCBGCoJ:www.fao.org/nr/water/aquastat/water_use/index.stm+&cd=1&hl=hu&ct=clnk&gl=hu&client=firefox-b (2016. 06. 29.)

FINSZTER Géza 2014, kutatási jelentése: A globalizáció hatása és bűnözés-prognózis Magyarországon 2020-ig c. kutatási témában; www.bm-tt.hu/cuccok/letolt/finsz-tergezajelentes13.pdf letöltve 2014. (2016. 06. 29.)

Referencija na diplomski rad

SZABÓ Sára 2012. Csökkenő természeti erőforrások – nemzetközi konfliktusok. Budapest. Szakdolgozat.

The Global, Continental, Regional and Local Challenges of Policing and its Solutions in our Days

In the 21th century it became clear that globalisation defines our lives, and it is present in every area of life, and thus, policing. In order to be able to handle the challenges of policing posed by globalization, we have to be familiar with its characteristics, effects and risks. As the magnitude and nature of the threats resulting from globalisation may differ, it is necessary to examine them separately on a global, continental, regional and local level. A solution to challenges must be found on each individual level. In opinion of the authors, the greatest policing challenges of globalization are the following: global warming, water and food deficiency, the worldwide spread of drugs, the fight for resources, terrorism, the widening “social scissor” between the north and south resulting from economic development, the overpopulation of Earth and migration.

Key words: migration, globalization, policing, warming, organized crime, terrorism, drugs, data security

A rendészet globális, kontinentális, regionális és lokális kihívásai és válaszai napjainkban

A XXI. századra egyértelművé vált, hogy a globalizáció határozza meg napjainkat: az élet minden területén jelen van, így a rendészet területén is. Annak érdekében, hogy a rendészet területén szabályozni tudjuk a globalizációs folyamatokat, nélkülözhetetlen ismerni annak jellemzőit, hatásmechanizmusát és kockázatait. Mivel a globalizáció során jelen levő veszélyek szintjükben és jellegükben különbözőek lehetnek, ezért mind globális, mind pedig regionális, illetve helyi szinten is elemezni kell őket, s egyúttal meg kell találni a válaszokat is a különféle szinteken tapasztalt kihívásokra.

A szerzők azon a véleményen vannak, hogy a globalizáció kihívásaival kapcsolatos rendfenntartó szervek hatáskörébe tartozó feladatok a következők lehetnek: a globális felmelegedés, a víz és az élelmiszer hiánya, a kábítószer elterjedése a világban, az energiaforrásokért folytatott küzdelem, a terrorizmus, az észak–déli relációban egyre nagyobb mértékben meglévő szociális különbségek, a Föld túlnépesedése, illetve a migráció.

Kulcsszavak: migráció, globalizáció, felmelegedés, rendészet, szervezett bűnözés, terrorizmus, kábítószer, adatbiztonság

Beérkezés időpontja: 2018. február 07.

Elfogadás időpontja: 2018. március 05.